

U. 6. 919

A

MIATYÁNK

NÉPIES MAGYARÁZAT
LUTHER KIS KÁTÉJA NYOMÁN

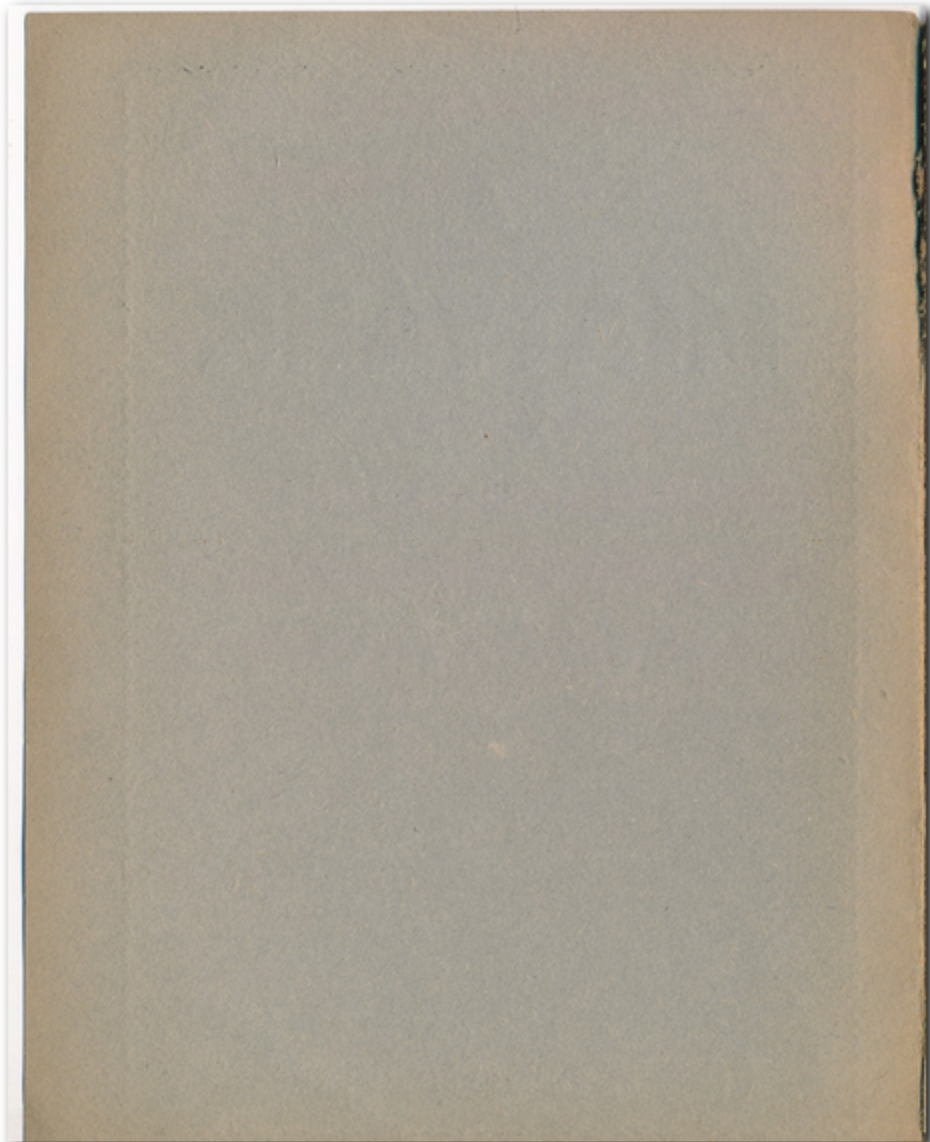
IRTA:

HARMATI BÉLA
ÓSZAGÁRDI EVANGÉLIKUS LELKÉSZ

Szerző kiadása

GYŐR, 1938.

BAROSS-NYOMDA : UZSALY ÉS KONCZ NYOMÁSA.

A
MIATYÁNK

NÉPIES MAGYARÁZAT
LUTHER KIS KÁTÉJA NYOMÁN

IRTA

HARMATI BÉLA
ŐSAGÁRDI EVANGÉLIKUS LELKÉSZ

GYŐR, 1938.
BAROSS-NYOMDA : UZSALY ÉS KONCZ NYOMÁSA.
SZERZŐ KIADÁSA.

Az Úr Jézustól tanult imádság.

Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben.

Szenteltessék meg a te neved!

Jöjjön el a te országod!

*Legyen meg a te akaratod, miképpen a
mennyben, azonképen a földön is!*

*A mi mindennapi kenyerünket add meg ne-
künk ma!*

*És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen
mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek!*

És ne vigy minket a kísértésbe!

De szabadíts meg a gonosztól!

*Mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség,
mindörökké.*

Amen.

Bevezetés.

Az Úrtól tanult imádság, vagy népiesen „Miatyánk”, a keresztyén felekezetek közös kincse. Egyszersmind összekötő kapocs a keresztyén hitfelekezetek között. Mindazok a keresztyének, akik Krisztust Uroknak vallják, ebben az imádságban találkoznak. Vannak ugyan keresztyének, akik ezt az imát, a költött imádság iránti elfogultságból, nem imádkozzák, ezek azonban az összkeresztyénségnek csupán elenyészően csekély hányadát teszik.

A Miatyánk egyszerű és igénytelen, mégis világot átfogó és hatalmas imádság. Egymaga el tudja végezni egy személyiség átformálását, ha valaki azt „lélekben és igazságban” imádkozza (János 4, 24.). A Miatyánk tartalmilag túlszárnyalja az összes hitvallásokat és hitcikkeket. Egy szót sem szól Krisztusról, nevét sem említi, mégis megkapó elevenséggel Krisztus lénye sugárzik ki belőle.

Úgy áll a Miatyánk a keresztyénség közepette, mint egy 1900 esztendőös ősrégi templom, melynek küszöbén naponta százvezrek járnak ki és be, de amelynek kincseit mégis oly kevesen ismerik.

A Miatyánkban az imádkozás nagymestere, maga az Úr Krisztus ad becses útmutatásokat az imádság mikéntjére nézve és egyszersmind megalkotja a lelkétől-lelkedzett „mintaimádságot.”

Benne van ebben az imádságban Krisztus egész munkatervé, az Isten országának legbelsőbb lényege. Előttünk belőle az emberiség történelmének eljövendő korszakokba nyúló távlata. Innen van az, hogy a Miatyánk *19 évszázad folyamán sem avult el, nem untuk meg, sem el nem koptattuk.*

A Miatyánk tökéletes imádság, abból elvenni vagy ahhoz hozzátenni nem szabad.

Sajnos, amióta a világ fennáll, nem lehetett az isteni dolgokat megkimélni attól, hogy visszaélést ne űzzön velök az ember. A Miatyánk sem menekülhetett meg ettől. Csupán két kirívó visszaélésre hadd mutassunk rá ez alkalommal: Sokan *büntető eszközzé* alacsonyították le az Úrtól tanult imádságot, mások csak *„mintának“ tekintik, de magok sohasem imádkozzák.*

Keresztyének! Az Üdvözítő nem arra adta a Miatyánkot, hogy azt 50-szer egymásután *lélek nélkül* ledaráljuk. Sem arra, hogy annak vége-hossza nélkül való, gépies ismétlésével elkövetett bűnöket levezeljünk. Keserves dolog lehet az imádkozás azok szemében, akik az elkövetett vétkeket imádkozással büntetik!! Jól mondja Luther: „Mindenek előtt tanuljuk meg az imádkozás megbecsülését és az igazi különbségtételt a sok imadarálás és a valódi könyörgés között.“ (Nagy Káté, Miatyánk.)

A másik visszaélés az, amikor a Miatyánk becsét elismerik, de a kötött (értsd: leírt, vagy megtanult) imádság iránti ellenszenvből magát a Miatyánkot sohasem imádkozzák. Itt a szabad imádkozásnak egy túlkapásával állunk szemben. Ismerjük a szabad imádkozás értékét, de nem tartunk azokkal, akik eleve

irtóznak mindenfajta kötött imádságtól. Vajjon ezek a keresztyének hogyan imádkozzák el az 51-ik zsoltárt és a zsoltárok könyvét általában? Hiszen a *zsoltárok tekintélyes része kötött imádság!!!*

Né akarják ők imádkozás dolgában túlszárnyalni az Üdvözítőt, aki szabad imádkozó volt, mindazáltal a kötött imádságot sem vette meg, sőt a keresztfajánjai között is a 22-ik zsoltárt imádkozta (Mt. 27, 46.).

Jó, hogy a keresztyéneknek csak igen csekély ezreléke Miatyánk-ellenes, a túlnyomó többség Miatyánk imádkozó.

Am vessék meg mások az Úrtól tanult legszebb imádságot és küszöböljék ki összejöveteleikről, mi evangélikusok valljuk azt az elvet, hogy *nem lehet istentiszteleti szolgálat a Miatyánk elimádkozása nélkül.*

Miatyánk, ki vagy a mennyekben !

Mit jelent ez? Felelet: Isten ezzel magához akar minket édesgetni, hogy elhigyjük, hogy ő nekünk édesatyánk, mi pedig édes gyermekei vagyunk, hogy bátran és teljes bizalommal kérjük őt, mint szerető gyermekek, szerető atyjukat. (Luther Kis Káté.)

A címben foglalt szavakat a Miatyánk *megszólításának* szoktuk nevezni. Minden igazi imádság megszólítással kezdődik. A megszólítás fontos része az imádságnak, mert ez határozza meg az imádság alaphangját.

Sok mai imádságból hiányzik a megszólítás. A megszólítás nélküli imádság olyan, mint a címnélküli levél. — Más imádságok viszont csupa megszólításban, jelzőkkel ékesített névhalmozásban merülnek ki. Az ilyen untató imádkozók hasonlítanak a zenészhez, aki sokáig hangolja hegedűjét, de kevés ideig játszik rajta.

A Miatyánk megszólításában „Atyánknak” nevezük a mindenség Urát. Kimondhatatlan kegyelem és megtiszteltetés ez, melyet az Úr Jézus szerzett meg számunkra. Szinte megretten a földi ember, ha arra gondol, hogy a mindenség Alkotójával ilyen bizalmas, mondhatnók „családias” viszonyba került.

Ziegenbalg Bertalan misszionáriussal († 1719) történt Trankebár tartományban (India), hogy amikor az újtestamentomot tamil nyelvre fordította és I. Ján. 3, 1. v.-hez jutott: „Lássátok milyen nagy szeretetet adott nekünk az Atya, hogy Isten fiainak nevezte-tünk!” — bennszülött segítőtársa megszólalt: óh ez nagyon is felséges! Ne fordítsuk ezt így szóról-szóra: „Isten fiainak nevezte-tünk”, hanem elég lesz az is, ha az Atya lábait megcsókolhatjuk!

Az ótestamentom Istent leginkább Jehovának, Seregek Urának vagy Mindenhatónak nevezi. Csak itt-ott fordul elő, hogy az ótestamentom Izrael Atyjának nevezi az Istent (V. Mózes 32, 6. — Ézs. 63, 16. — Jer. 3, 4—19.), de az egyes embernek Istenhez való atya-fiói viszonya az ótestamentomban ismeretlen. Ezzel szemben az Úr Krisztus hirdeti, hogy Isten az egyes embernek, sőt *minden embernek Atyja* (Máté 5, 45.). Az újtestamentom nemcsak megemlíti, hogy

Isten Atya, hanem ezt a tanítást a középpontba helyezi.

Isten tehát a mi Atyánk! Ebből három fontos következmény folyik. 1. Tőle származunk. 2. Ő gondoskodik rólunk. 3. Tőle függünk.

1. *Mi az Atyától származunk!* Félművelt emberek szeretnek azzal tudáskodni, hogy ők a „majomtól” származnak. Voltak tudósok, akik egy időben ilyen feltevésekkel álltak elő. Ez a feltevés azonban ma már megdőlt. A bibliaolvasó keresztyén tudja, hogy ő az Istentől származik és hogy Isten őt saját képére és hasonlatosságára teremtette. (1. Mózes 1, 27.)

2. *A mi Atyánk gondoskodik rólunk!* Ez a tétel megáll még a szűk esztendő idején is. 1926. őszén Angliá földjén végső szükségbe jutottam. Amint üres gyomorral róttam London utcáit, egy verebet figyeltem meg, amely ott szökdécselt az utca kövezetén és szedte az elhullajtott magot. Eszembe jutott az Üdvözítő szava: „Tekintsetek az égi madarakra, hogy nem vetnek, nem aratnak, sem csürbe nem takarnak és a ti mennyei Atyátok eltartja azokat!” (Máté 6, 26.) Ebbe az igébe, mint a fuldokló a mentődeszkába hittel belefogózkodtam és így szóltam magamhoz: Ha a mennyei Atya ezt a szürke, angol verebet eltartja, talán csak engem sem hagy éhen veszni ebben a városrengetegben?! Fenti ige megerősített, fönntartott és Isten most is, mint mindig gondviselő Atyának bizonyult. (Máté 7, 7—11.)

3. *Mi az Atyától függünk!* Ez az istengyermeki viszonynak elengedhetetlen velejárója. Felségesen tárja elénk ezt az Atyától való függő viszonyt az Üdvözítő élete, aki még a keserű pohárt is kész elfo-

gadni az Atya kezéből (Márk 14, 16.) és kijelenti: „Én semmit sem cselekedhetem magamtól... mert nem a magam akaratát keresem, hanem annak akaratát, aki elküldött engem, az Atyáét!” (János 5, 30.)

Isten a mi Atyánk! Ebből következik, hogy mi a földteke emberi lakói egymásnak *valamennyien testvérei vagyunk*. Óh, ha pusztán ezt az egy tényt komolyan vennők, megszűnne a sok civódás, perpatvar, fegyverkezési verseny, háborús veszedelem. Nem kellene oly óriási erőfeszítéseket tenni a béke fenntartására!

A Miatyánkot az Üdvözítő közös *imádságnak* szánta. Ezért használja mindenütt a többesszám első személyt. Nem azt mondja: Én Atyám!, hanem: Mi Atyánk! A Miatyánkot tehát *a templomkerülők nem imádkozhatják* tiszta lélekkel. Ugyancsak vádolja a többes első személy azokat a keresztyéneket, akiknek ellenszenves minden összejövetel és közös imádkozási alkalom.

Nem imádkozhatja a Miatyánkot teljes érvényre az, aki *Krisztust nem fogadta el*, benne nem hisz és nem kell neki az istengyermeki méltóság, amelyet Krisztus felkínál. Aki nem akar Isten gyermeke lenni, hogyan merészeli Atyjának szólítani az Istent?! (János 1, 12.) Fogadd el Krisztust, hogy teljes érvényre imádkozhasd a Miatyánkot, mert a mennyei Atya Krisztus halála által akar magához édesgetni minket (Kol. 1, 19—20.), hogy elhigyjük, hogy Ő nekünk édes Atyánk, mi pedig édes gyermekei vagyunk! (Luther Kis Káté.)

Ki a mennyekben vagy! — így imádkozunk. De hol a menny, kérdi a kételkedő? Távcsovel átvizsgál-

tuk a világűr, de mennyet nem találtunk! — mondja a hitetlen.

Óh felfuvalkodott ember!! Mit vizsgáltál te át?! Csak annyit a világmindenségből, mint az emeletes házhoz viszonyítva egy gyufásdoboz! De mivel is vizsgálnád át? Öt gyarló érzékszerveddel? Kérd Istent, hogy vegye el lelki vakságodat és nyissa meg hitednek szeméit! Mert a menny nagyon közel van hozzád, ha működésben van hited, ez a hatodik érzékszerved, de elérhetetlen távolságba távozik tőled, ha ez a felfogó szerved elcsenevészett.

Hol van hát a menny? Ahol az Isten van. Hol van az Isten? Mindenütt, ahol nincs bűn és pokol. Add Krisztusnak szíved, hogy az megtisztítsa minden bűntől és meglátod: benned lesz az Atya, benned lesz a mennyország és te benne leszel a mennyországban!!!

Szenteltessék meg a te neved!

Mit jelent ez? Felelet: Isten neve magában is szent ugyan, de mi azt kérjük ebben az imádságban, hogy közöttünk is szent legyen. Miképpen történik ez? Felelet: Ha Isten Igéjét tisztán és igazán tanítjuk és mi mint Istennek gyermekei, aszerint kegyesen is élünk. Erre segíts minket szerető mennyei Atyánk! Aki pedig másképpen tanít és él, mint ahogy Istennek Igéje tanítja, az megszentelteleníti köztünk Isten nevét. Ettől őrizd meg minket mennyei Atyánk! (Luther Kis Káté.)

Ha feltennők ezt a körkérdést: Mi a te számodra e világon a legszentebb? — akadna, aki cinikus kezelegyintéssel felelné: Számomra semmi sem szent ezen a világon! Volna, aki azt felelné: Nekem a templom vagy a Szentírás a legszentebb. A hívő keresztyén számára azonban az *Isten neve a legszentségesebb*. Erről győződött meg Ézsaiás próféta is, mikor elragadtatásában hallotta az angyalok énekét: „Szent, szent, szent a seregeknek Ura, teljes mind a széles föld az ő dicsőségével!” (Ézs. 6, 3.)

Ezzel a megszólítással: „Mi Atyánk!” nagyon közeli viszonyba jutottunk az Istennel. Nehogy elbizakodjunk e közelség miatt, vagy talán kedvünk kerekedjen komázni és tréfálgodni az Úristennel — az Isten-tréfák és bántó élcelődések közismertek — mindig járt a Miatyánk első kérésében figyelmeztet az Üdvözítő, hogy a legszentségesebb Úrral, a menny és föld Urával állunk szemközt.

Tisztelő félelem töltson be hát, mikor Isten elé lépsz. Szólj úgy, mint a zsoltáríró: „Jöjjetek, hajoljunk meg, boruljunk le, essünk térdre az Úr előtt, a mi alkotónk előtt!” (95. zsolt. 6.) Newton Izsák világhírű angol természettudós (1643—1727), valahányszor az Isten nevét kiejtette, tisztelete jeléül mindig leemelte a kalapját.

Milyen kisszerű ezzel szemben az orosz bolsevisták eljárása, mellyel megtiltották, hogy Isten nevét bárki is nagy kezdő betűvel merje írni. A 2. zsoltár 4. verse jut eszünkbe: „Az egekben lakozó neveti, az Úr megcsúfolja őket!”

Szenteltessék meg a te neved! Ebben a kérdésben azért esedezünk, hogy Isten neve szent legyen közöt-

tünk. „Nem hagyja azt az Úr büntetés nélkül, aki az ő nevét hiába felveszi!“ (2. Mó. 20. 7.) Izraelben csak egy évben egyszer, az engesztelés nagy ünnepén, egyetlen ember: a főpap, egy bizonyos helyen: a Szentek Szentjében ejthette ki Isten szentséges nevét: „Jehova!“

Ha azt kérdezné valaki tőlünk magyaroktól, hogy melyik a mi „nemzeti“ kérdésünk a Miatyánk hét kérése közül, bátran felelhetnők, hogy ez az első kérdés, amely Isten nevének a megszenteléséről szól. Mintha csak a mi kedvünkért, magyarok kedvéért tette volna oda az Údvözítő a hét kérdés élére: Szenteltessek meg a te neved! Azt állítják ugyanis, hogy a mi magyar nyelvünkön lehet Isten nevét a legcifrábban és legvakmerőbben káromolni. Fülünk már annyira megszokta a „magyaros“ istenkáromlást, hogy meg sem ütközik rajta. Pedig, ha Isten neve „szent“, az annyit jelent, hogy „érinthetetlen“ és „sérthetetlen.“

Aki földi királyt sért meg, az nem igen marad büntetlen. A felségsértés nagy bűn és minden nemzet féltékenyen öröködik afölött, hogy uralkodója nevének csorba ne essék. A keresztyének ellenben szótlánul tűrik, hogy mennyei királyuk nevét az istentelen emberek gyalázzal illessék!!!

Önérzetes polgár, becsületének megsértőjét bíróság elé idézteti. A „becsületsértés“ büntetőtörvénykönyvbe ütköző cselekedet, amely bírósági eljárást von maga után. De semmiféle eljárást nem von maga után keresztyén országunkban az istenkáromlás szörnyete, az Isten szentséges nevének esett sérelem!!!

Az „úri ember“ párbaj útján szerez magának lovagias elégtételt a nevének ejtett sérelem miatt, de nem

akad keresztyén lovag, aki elégtételt venne az Isten nevéért ejtett sérelemért!!!

Az érvényben levő magyar büntetőtörvény az istenkáromlást alig-alig sújtja. Oka ennek részben a törvénycikk fogalmazása, amely ezt a szörnyű bünt csak akkor bünteti kihágásként, ha nyilvános gyülekezésben hangzik el és „közbotrányt“ okoz. Ugyan ki botránkozik meg ma a káromkodáson? Inkább megmosolyogják az emberek.

Mi a kötelességed már most, ha azt akarod, hogy Isten neve megszenteltessék közöttünk?

1. Ne vedd hiába Isten nevét, főként pedig sohase káromkodj! „Nem hagyja azt az Úr büntetés nélkül, aki az ő nevét hiába felveszi!“ (II. Mózes 20, 7.)

2. Ügyelj arra, hogy családod tagjai is megszenteljék az Úr nevét! I. Tim. 5, 8.: „Ha valaki az övéiről és főképpen az ő házanépéről gondot nem visel, a hitet megtagadta és rosszabb a hitetlennél.“

3. Emelj szót szeretettel vagy, ha kell eréllyel mindig valahányszor istenkáromlást hallasz. Ha mást nem tehetsz, fuss el onnan vagy dugd be füleidet!

4. Élj Isten Igéje szerint! „Aki másképpen tanít és él, mint ahogy Isten Igéje tanítja, az megszenteleníti köztünk Isten nevét!“ (Luther Kis Káté). Jó gyermekek dicsőségére vannak földi atyjoknak, rossz gyermekek szégyent hoznak rá. Isten Igéje szerint élő keresztyének dicsőségére vannak mennyei Atyjoknak, romlott életű keresztyének, szégyent hoznak mennyei Atyjok nevére. „Úgy fényljék a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat!“ (Máté 5, 16.)

Jöjjön el a te országod!

Mit jelent ez? Felelet: Isten országa eljön ugyan önmagától, a mi imádságunk nélkül is, de mi azt kérjük ebben az imádságban, hogy mihozzánk is eljőjjön. Miképen történik ez? Felelet: Ha a mennyei Atya Szentlelkét adja nekünk, hogy kegyelme által szent igéjének higyjünk és kegyesen éljünk, itt ideig és ott örökké. (Luther: Kis Káté.)

A biblia élénk színekkel festi le azt a paradicsomi korszakot, amidőn Ádám és Éva még ártatlan, gyermeki boldogságban élték az Édenben és az örökélet birtokosai voltak. Életökbe azonban belépett a bűn, amely véget vetett a paradicsomi boldogságnak. A bűn értelmi szerzője a Sátán (kígyó) volt, amely ettől kezdve állandó kísérője és „kísértője” az embernek.

A paradicsomi élet az Isten országa volt, de ezt az ember elvesztette s több ezer évig kellett várnia, mire újból visszanyerhette. Aki vállalkozott arra, hogy az elvesztett Édent visszavarázsolja a földre, annak vállalkoznia kellett arra is, hogy a kígyó fejét széttapossa (I. Mózes 3, 15.) Krisztus volt ez a hős! Ő azért jött, hogy helyrehozza, amit Ádám elrontott (Róma 5, 15.). Az új Édent, melyet ő alapított, Isten országának, vagy mennyek országának nevezte. A Miatyánk második kérésében ennek győzelméért imádkozunk: „Jöjjön el a te országod!”

Mikor az Údvözítő ezt a kérést a szájunkba adja kétféle eljövételre gondol: 1. Isten országa belső, láthatatlan eljövételére és 2. külső, látható eljövételére: Jöjjünk tisztába mindkettőnek a lényegével.

1. *Belső eljövétel.* Isten országát jelen pillanatban a térképen hiába keressük. A földabrosz készítői ilyen földrajzi területet egyszerűen nem ismernek. Mégis azt állítjuk, hogy ez az ország valóság, mind az öt földrészen. Európa, Ázsia, Afrika Amerika és Ausztrália földjén Istennek ezer és ezer megváltott gyermeke él, akiknek szívében ez a lelki ország megvalósult.

Hogy ez az ország egyenlőre valóban lelki ország, arról maga az Üdvözítő tesz bizonyosságot. Egy alkalommal jószándékú farizeusok lépnek hozzá és megkérdezik: „Mikor jön el az Isten országa?” — mire az Üdvözítő így válaszolt: „Az Isten országa nem szemmel láthatólag jön el, sem azt nem mondják: Imé itt vagy amott van, mert imé az Isten országa tibennetek van!” (Lk. 17. 20. 21.)

Jegyezzük meg tehát, hogy az *Isten országa Krisztus visszajöveteléig láthatatlan, lelki ország, melynek helye az emberi szív!*

Ez a kijelentés csalódást keletkezett azokban, akik politikai országot vártak. Maga Keresztelő János is megkérdezi: „Te vagy é az, aki eljövendő, vagy mást várjunk?” (Mt. 11, 3.) Az Üdvözítő azonban kitart amellett, hogy az Isten országa nem földi, hanem mennyei, nem politikai, hanem lelki természetű.

De hogyan értsük az Üdvözítőnek azt a szavát: „Az Isten-országa tibennetek van!?” E kijelentésben ugyanis Krisztus egész tanításának a veleje benne foglaltatik.

Vissza kell itt mennünk az eredeti görög, illetve héber kifejezésre. A magyar biblia a héber malkút és a görög bazileia szavakat térbelileg „országoknak” for-

dítja. Ezek azonban annyit is jelentenek, mint „országzás”, „királyság”, „uralkodás.” Milyen mély értelmű s egyszersmind világos lesz az Üdvözítő szava, ha a görög szöveget így fordítom: „Isten királysága tibennetek van!” Ez annyit jelent: Isten király a ti szívetekben, ti pedig az Ő alattvalói vagytok!

Isten országa tehát olyan ország, ahol Isten a király.

Amikor Magyarországon Mátyás volt a király (1458—90.) mindenki parancsainak engedelmeskedett. Aki vele szembeszállt, az börtönbe került (mint Szilágyi Mihály) vagy száműzték az országból. Nevét megsérteni nem volt szabad. Aki Magyarország polgára akart lenni, annak alá kellett magát vetnie a király akaratának.

Nos az Isten országában Isten a király. Itt az Ő parancsai érvényesek. Polgárai csak azok lehetnek, akik megtanultak engedelmeskedni a királynak. Ez ország törvényei a 10 parancsolatban, a Hegyi Beszédben és az egész Szentírásban vannak lefektetve. Koronázd királlyá Istent a szívedben, vesd magadat gyermeki engedelmisséggel alája és az Isten országának polgárává lettél!

Az Üdvözítő tanításának az Isten országáról szóló tanítás a középpontja. Ez ország megvalósítása az Ő egyetlen életcélja. Példázatait legtöbbször így kezdi: Hasonlatos a mennyeknek országa... Ez ország terjesztésére intézményt alapított: az Anyaszentegyházat.

Király-e már szívedben az Isten? Polgára vagy e már az Isten országának?

2. *Külső eljövetel.* Az Üdvözítő azonban nagyon jól tudta, hogy ez a föld igazi paradicsom, valódi mennyország többé nem lehet. A jelen világon Isten országa nem valósulhat meg teljesen. A világ Istené ugyan, de a sátán vette bérbe. (Lk. 4, 6.) Épen azért e bűn által megrontott világnak el kell pusztulnia. (2. Pé. 3, 10.) Isten hatalmasan bele fog nyúlni a világ folyásába. Urunk újra eljő s ítéletet tart, az elpusztult világ helyébe jön az új ég és az új föld (II. Pé. 3, 13.). Akkor az Úr Krisztus így szól majd az övéihez: „Jertek én Atyámnak áldottai, örököljétek ez országot, amely számotokra készített!...” (Mt. 25, 34.) Ez lesz az Isten országának külső, látható eljövetele és végső győzelme.

Jöjjön el a te országod! Ennek a kérésnek tehát kettős értelme van: 1. Jöjjön el Isten országa most láthatatlanul, hogy minél több szívben Isten legyen a király! 2. Jöjjön el láthatóan, végső győzelemre! Krisztus vessen ellenségeit lába alá, vigye diadalra Isten országának ügyét és Isten legyen minden mindenkiben. (I. Kor. 15, 27, 28.)

*Jöjjön el a te országod!
Terjeszd a fényt, igazságot,
Vezérünk Szentlelked legyen,
Hogy néped el ne tévedjen.
Törd meg a Sátán erejét,
Egyházadat te áldd, te véd!*

(Ker. Én. k. 27. 3.)

Legyen meg a Te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is!

Mit jelent ez? Felelet: Istennek jóságos és kegyes akarata teljesül ugyan a mi kérésünk nélkül is, de mi azt kérjük ebben az imádságban, hogy közöttünk is teljesüljön. Miképpen történik ez? Felelet: Ha Isten megtör és meggátol minden gonosz szándékot és akaratot, mely az Ő nevét megszentelni és országát hozzánk jönni nem engedi, amilyen az ördögnek, a világnak és saját testünknek akarata. Ellenben minket megerősít és szilárdan megtart az Ő Igéjében és a hitben életünk végéig. Ez az Ő kegyes és jóságos akarata. (Kis Káté.)

A mennyben teljesül az Isten akarata. Ott engedelmesség, békesség és boldogság honol. Ott csak olyan lények élhetnek: az angyalok és üdvözült lelkek — akik teljesen alávetették magukat az Isten akaratának. Mint Nehemiás k. 9, 6. versében olvassuk: „Te vagy egyedül az Úr... és az égnek serege előtted borul le“, vagy a 103. zsoltár 20. v.-ben: „Áldjátok az Urat Ő angyalai, ti hatalmas erejűek, akik teljesítitek az Ő rendeletét.“

Ha te a mennyek országának tagja akarsz lenni, meg kell tanulnod már itt a földi lét iskolájában az engedelmességet, másként a mennybe soha be nem juthatsz. „Nem minden, aki ezt mondja nékem: Uram, Uram!, meggy be a mennyek országába, hanem aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát!“ (Mt. 7, 21.). Ez természetes. Isten nem tűrheti, hogy valaki közvet-

len környezetében lázadást szítson vagy forradalmat csináljon. A Sátánt azért taszította ki a mennyből, mert elleneszegült akaratának (II. Pé. 2, 4.).

Az Üdvözítő úgy jelent meg a földön, mint az ég követe és felszólította e föld lakosait: Emberek csatlakozzatok a mennyek országához! Vessétek alá magatokat Isten királyi uralmának. Legyen úgy a földön, mint a mennyben!

Keresztyének milliói imádkozzák naponta a Mi-
atyánk harmadik kérését: Legyen meg a Te akaratod!
De mily kevesen hajlandók arra, hogy Isten akaratá-
nak érvényt szerezzenek az életükben! Még Isten
gyermekai is legtöbbször csak részben engedik urrá
lenni életükben az Isten akaratát. Hajlandók dolgozni
az Isten országáért, anyagi áldozatokat hoznak érte,
de az akaratukat nem szolgáltatják ki fenntartás nél-
kül az Istennek. Nem merik odatenni a tiszta ív papí-
rost az Isten elé, hogy azt az Úr az Ő akaratával és
utasításaival írja teli, hanem ők írják teli a papírost
a saját emberi gondolataikkal, ezt azután Isten elé
viszik és így szólnak: Uram, írd ezt alá és üsd rá a
jöváhangyás pecsétjét!

Sok kudarc és összetörettetés kell ahhoz, mire a
keresztyén eljut az átadottság állapotába és végre így
sóhajt fel: Uram, nincs már nekem tervem, nincs már
akaratom, hanem legyen meg mindenben a Te aka-
ratod!

Olyan könnyelműen szoktad ajkadra venni ezt a
kérést: Legyen meg a Te akaratod! De vajjon el tu-
dod e ezt mondani minden helyzetben?

Hitves! Amikor hitvestársad betegágya mellett
virrasztasz és az Úr azt mondja lelkednek: Elveszem

tőled hitvestársadat! — Fel tudod e emelni ilyenkor könnytől fátyolos szemedet az égre és el tudod e rebegni: Legyen meg a Te akaratod!

Szülő! Amikor magzatod koporsójára borulsz, könnyeiddel áztatod azt és a nyitott sír mellett törzúráshoz hasonló fájdalmat érzel — fel tudsz e nézni az égre és el tudod e imádkozni: Legyen meg a Te akaratod!

Vagy amikor az orvos tudtadra adja, hogy gyógyíthatatlan beteg vagy s életed mostantól kezdve egy lassú sorvadás. El tudod e mondani: Legyen meg a Te akaratod?!

Vagy ha legyőztek az ellenségeid s te megszegyenítve ott fekszel a porban, ha vagyonodat veszted, tudsz e akkor is így sóhajtani: Legyen meg a Te akaratod!

És ha a felsorolt bajok, mint megsemmisítő pörrölycsapások egymásután sújtanak le reád és te Jóbnak a sorsára jutsz, — reményeid romjai felett is el tudod e diadalmas hittel imádkozni: Igen, Atyám, így volt kedves Teelőtted (Mt. 11, 26.), mégis legyen meg a Te szent akaratod!!!

Ez a kérés a legfőbb keresztyén erényhez: az engedelmességhez szoktat hozzá. A jó katona gondolkodás nélkül végrehajtja fellebbvalói parancsát. Bízik bennök. Pedig azok emberek, tehát tévedhetnek. Mennyivel inkább bízhat a keresztyén az ő parancsadjában, aki sohasem téved!

Isten nem egyszer kénytelen megghiúsítani terveinket. Máskor elzárja előlünk az utat és visszapa-rancsol bennünket. Gondoljunk csak Bálám számárára (IV. Mózes 22, 32.) és Jónás próféta hajó töré-

sére (Jónás 1. r.). Pál apostol Bithiniában szeretné hirdetni az Igét, de az Úr visszaparancsolja. Az isteni előrelátás Ázsia helyett Európa földjét jelöli ki számára további missziói területül.

Isten nemcsak a jelent látja, hanem a jövőt is. Azért fájdalmas az Ő atyai szívének, ha gyermekei minduntalan ellenszegülnek akaratának és okosabbak akarnak lenni, mint Teremtőjük!

Isten gyermeke vagy? Akkor vakon hígyj az Istennek!! Ő jól vezet. Akaratodat, ezt a szilaj csikót törd hámba, kantárt tegyél a fejére és zabolát a szájába, mert minden kudarcodnak, nyomorúságodnak és békétlenségednek az az oka, hogy nem teszed az Isten akaratát.

Luther az ő sekrestye imádságában ilyen vallo-mást tesz: „Ha Te nem tanácsoltál volna engemet, akkor már réges-régen mindent elrontottam volna!”, — majd így esedezik: „Használj fel eszközöddül!” Vajjon az eszköz, a szerszám berzenkedhetik e az ellen, aki használja?! A fűrész ellenszegülhet e a favágónak, a kapa a napszámosnak, az olló a szabónak, a cserépedény a fazekasnak? (Róma 9, 21.).

Aki a Dunán fölfelé próbál úszni, csakhamar ellankad. Tapasztalja, hogy lebírhatatlan erővel áll szemben. Aki a szembenlévő partra akar átúszni és keresztezi a folyam irányát, az máshol köt ki, mint ahova elindult. De aki átengedi magát a folyam sodrának, az tízezer méterre is elúszhat.

Keresztyén! Ha szembeszállsz az Isten akaratával, összetörsz, ha keresztezed azt, nem érsz célhoz. Mindig máshova lyukadsz ki, mint ahova elindultál. Válaszd azt az irányt, amelyet az Isten akarata szab

eléd, akkor könnyen haladsz, messze jutsz és eléred a célt.

Az Üdvözítő nemcsak másokat unszolt Isten akaratára teljesítésére, hanem Ő maga is fiúi engedelmességgel hajtotta végre az Isten akaratát. Tudatában volt, hogy ez a világ csak az Ő vére által tisztulhat meg. Azért „megalázta magát, engedelmes lévén haláláig, még pedig a keresztfának haláláig.” (Fil. 2, 8.) A Getsemáné kertben vércseppeket izzadt, miközben így esedezett: „Atyám!, ha lehetséges, múltjék el tőlem e pohár; mindazáltal ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint te!” Majd másodízben és harmadszor is ehhez hasonlóan könyörgött és az imádság befejező szava ez volt: „Legyen meg a Te akaratod!” (Mt. 26, 39, 42—44.) Az Isten Fia azzal szerzett üdvöt a világnak, hogy a mennyei Atya akaratával szemben engedelmes volt.

A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma!

Mit jelent ez? Felelet: Isten a mi kérésünk nélkül is megadja ugyan a mindennapi kenyeret minden gonosz embernek, de mi azt kérjük ebben az imádságban, hogy ezt velünk beláttassa és mi hálaadással vegyük mindennapi kenyerünket. Mit jelent a mindennapi kenyér? Felelet: Mindazt, ami a test táplálására és szükségleteire tartozik, úgymint: étel, ital, ruházat, tábbeli, ház, udvar, szántó föld, barom, pénz, vagyon, kegyes házastárs, istenfélő gyermekek, jámbor cselédek, istenfélő és hűséges felsőbbség, jó kormány, jó

időjárás, békesség, egészség, jó rend, becsület, jóbarátok, hűséges szomszédok és ezekhez hasonlók.

Némelyek azt tanították tévesen Istenről, hogy ő Teremtő, de nem Gondviselő. A teremtés után Isten visszavonult — mondották — s azóta csupán csendes szemlélője az eseményeknek. Engedi, hogy a világ, mint egy jól megszerkesztett gépezet, menjen a maga útján, de a világ folyásába nem avatkozik bele.

Ezt a felfogást Luther az I. hitágazat magyarázatában megcáfolja, amikor Istenről ilyen bizonyosságot tesz: „Hiszem, hogy Isten teremtett engem minden teremtménnyel együtt. Nekem testet-lelket, szemet-fület és minden tagot, értelmet és minden érzéket adott és ezeket most is fenntartja. Ezenkívül ruhát, lábbelit, ételt-italt, házat-udvart, feleséget-gyermekeket, szántóföldet, barmot és mindenféle jót ad. A test és élet minden szükségletével és táplálékával naponként bőven ellát.”

Isten tehát nemcsak Teremtő, de Gondviselő és világkormányzó is. Nem bízza sorsunkat a vak véletlenre. A veréb sem eshetik le a háztetőről tudta nélkül. Hajamszállait is számon tartja (Mt. 10, 29—31.). Bizalommal fordulhatunk tehát Óhozá testi szükségünkben, amint Péter apostol ajánlja: „Minden gondotokat Óreá vessétek, mert néki gondja van reátok!” (I. Pé. 5. 7.)

Sokan felrójják az Üdvözítőnek, hogy mindig csak a lelkiekkel bibelődött, de nem törődött az ember testével. Ezek azt hirdetik, hogy a keresztyénség csak ábrándozás, amely nem oldja meg a földi élet nagy kérdéseit. Mert — így beszélnek — hiábavalók

a szép szavak, ha a gyomrom üres és nem tudom, hogyan szerezzek kenyeret?!

Tévednek, akik azt hiszik, hogy az Üdvözítőnek nincs gondja az ember testi szükségleteire. Hát nem meggyógyította e a sántákat, vakokat, süketeket, belpoklosokat? Nem ő mondta e: „Szánakozom e sokaságon, mert három napja immár, hogy velem vannak és nincs mit enniök!” (Mt. 15, 32.) Nem ő elégtett-e meg 5.000 embert 5 kenyérral és 2 hallal és 4.000 embert 7 kenyérral és néhány hallal?! Nem ő helyezte e a „Miatyánk” legközepére ezt a kérést: „A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma!”

Kenyér alatt természetesen nemcsak a kenyeret kell érteni, hanem az ételt-italt, ruhát, házat, szántóföldet, egészséget, jó időjárást, stb.

Luther azt mondja: „Isten a mi kérésünk nélkül is megadja ugyan a mindennapi kenyeret minden gonosz embernek, de mi azt kérjük ebben az imádságban, hogy ezt velünk beláttassa és mi hálaadással vegyük mindennapi kenyerünket!” (Kis Káté.)

Egy családi hajlékba léptem be egy alkalommal. Ebédnél ültek. A tálban magasra feltornyozva gőzölt a túrós csusza. Észrevettem, hogy nem imádkoznak evés előtt. Megkérdeztem: „Ugyan mondják, ki adta ezt az eledelt?” Az egyik suhanc hetykén vágott vissza: „Hát a mama hozta a lisztet a kamrából!” „És a kamrába, hogy került?” — kérdeztem. „A malomból.” „Hát a malomba?” „A szántóföldről.” „Itt viszont Isten lehelt életet a búzaszembe, Ő adott reá esőt és napfényt, amely nélkül a mag soha ki nem kelt volna” — mondtam. Végül kénytelenek voltak belátni, hogy Isten adja az eledelt.

Ti imádkoztok e az asztalnál? Ki imádkozik? Csak a kis gyermek? Vagy a családfő is? Bizony illő, hogy a gyermek mellett a családfő is imádkozzék!

Fenti család a *háládatlanság* bűnébe esett a mindennapi kenyér adójával szemben. A háládatlanság olyan anyabűn, amelyből a bűnök egész sora szokott megszületni, mint: 1. Az *elégedetlenség*. 2. A *dicsekvés*. 3. A *pazarlás* és 4. A *fősvénység*.

*

1. Az *elégedetlenség*. Akár jó termés van, akár rossz, ki nem fogy a panasz az emberek szájából, hogy *kevés termett*. Pedig mi még nem tudjuk, mi a kevés. A túrócmegyei tótok, akiknek csak egy kis zabocskát és krumplicskát ad a föld, azok tudják, hogy mi a kevés. Nálunk, a magyar Kánaánban, a kutya is jobb kenyeret eszik, mint amelyet a rutének esznek. Sőt a finn testvérek fönn északon lapos, keletlen, földszínű, lepényszerű sütéttel kénytelenek beérni — kenyér helyett!

Persze nem húnyunk szemet afölött sem, hogy bizony a magyar Kánaánban is ezrével vannak nincstelenek, akik főtt tökön tengetik életüket, akiknél ünnepnapszámba megy, ha kenyér kerül az asztalra. Pedig ők is magyar véreink. Nyomorúságuk láttán öszszefacsarodik a szív. Mikor virrad fel számukra a szociális igazságszolgáltatás napja?!

Van kenyered? Adj hálát érte és légy elégedett! „Valóban nagy nyereség az istenfélelem megelégedéssel. Mert semmit sem hoztunk a világra, világos, hogy ki sem vihetünk semmit. De, ha van élelmünk és ruházatunk, elégedjünk meg vele!” (1. Tim. 6, 6—8.)

2. A *dicsekvés*. Ez a bűn is a háládatlanság szülötte. Sokan úgy gőgösködnek, mintha a termés a saját szerzeményök volna. Dicsekszenek: Nekem ennyi és ennyi termett! Ugyanakkor mást lenéznek. Ne dicsekedj! Semmi sem a tiéd, hanem minden az Istené. „Isten a kevélyeknek ellene áll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad!” (I. Pé. 5, 5.)

3. A *pazarlás*. A háládatlanságnak ez a harmadik torz szülötte. Pazarol az, aki fölösleges vagy istentelen célokra áldoz, vagy aki evésben-ivásban mértéktelen. Az is pazarlás, ha valaki erején túl költ ruhára és múló élvezetekre. Az ilyen a tékozló fiú nyomában jár. (Lk. 15.) Isten ígéje azt mondja: „Legyetek mértékletesek és józanok, hogy imádkozhassatok!” (I. Pé. 4, 7.)

4. A *fősvénység*. A háládatlan ember, miközben az ördögnek szórja a pénzt, istenes célok előtt bezárja a szívét. A háládatlan ember fukar. Csak magára gondol, ellenben Isten országa, egyházi célok és szűkölködő felebarátja számára nincs pénze. Pedig „aki szűken vet, az szűken is arat!” (II. Kor. 9, 6.) Isten sokat adhat, de a szűkmarkútól meg is vonhatja az áldást. „Van olyan, aki bőven adakozik és annál inkább gazdagodik és aki megtartóztatja a járandóságot, de ugyan szűkölködik!” (Péld. 11, 24.)

A mindennapi kenyeret kérnünk kell! — Erre tanít az Üdvözítő. Minek kérjem, ha már úgyis meg van, — mondja a gazdag. Minek kérjem, mikor úgyis hiába kérem, — mondja a szegény. Hitetlen beszéd ez. A hívő gazdag tudja, hogy „minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való és a világosság Atyjától száll alá.” (Jak. 1, 17.) Az isten-

félő szegény pedig ne várja ölbetett kézzel, míg a sültgalamb a szájába repül! Az Irás azt mondja: „Ha valaki nem akar dolgozni, ne is egyék!” (II. Thess. 3, 10.) Ez legyen a szabály: „Imádkozzál és dolgozzál!”

Kértem és nem adott az Isten! — azt mondd. Vádolod az Istent, holott saját magadban van a meg nem hallgatás oka. Az Üdvözítő azt parancsolja: „Keressétek először Istennek országát és az Ő igazságát és ezek (t. i. a testi szükségletek) mind megadatnak néktek!” (Mt. 6, 33.) Kerested te valóban az Isten országát?! És „először“, vagyis „legfőképen“ azt kerested?! Imé, még az 1-ső számú feltételt sem töltötted be. Mégis csodát vársz az Istentől és ha a csoda elmarad, megvádolod az Istent!!! Keresd először az Isten országát, akkor lesz reád is érvényes, amit az Üdvözítő mond, hogy a testi élet szükségletei *mind* megadatnak néked!!!

És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek!

Mit jelent ez? Felelet: Ebben az imádságban azt kérjük, hogy a mennyei Atya ne tekintse a mi bűneinket és miattuk ne tagadja meg kérésünket. Mert mi mindabból, amit tőle kérünk, semmire sem vagyunk méltók, nem is érdemeltük meg. Hanem mindazt kegyelemből adja meg nekünk, mert mi naponként vétkezünk és bizony csak büntetést érdemelünk. Azért viszont mi is készek vagyunk szívünk szerint megbo-

csátani és örömetst jót tenni azokkal, akik mi ellenünk vétettek. (Luther Kis Káté.)

A bűn-kérdés életünk legfontosabb kérdése, mert ennek megoldásától függ boldogságunk itt a földön és üdvösségünk ott túl. Bűn taszította ki az embert a Paradicsomból. Ez szakítja el Istentől és teszi Isten ellenségévé. A bűn az ember életét állandóan feldúlja. Ki oldja meg ezt a kérdést? „Óh én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg engem?” (Róm. 7, 24.). Aki ezt a kérdést megoldja, azt méltán nevezhetjük az emberiség legnagyobb jóltevőjének.

*

Két dolog nemtudása viheti legkönnyebben kárhozatba az embert: 1. Ha *nem tudja mi a bűn* 2. Ha *nem tudja, hogy ő bűnös*.

1. Nagy veszedelmet jelent reád nézve, ha nem tudod *mi a bűn*? Kiváló orvosok ma már kikutatták a leggyakoribb testi betegségek kórokozóit. Ezért tudják eredményesen felvenni a harcot a legpusztítóbb járványbetegségek, mint a kolera, tifusz, fekete himlő stb. ellen. Hasonló a helyzet a bűn kérdésében is. A bűn tüzetes ismerete nélkül tehetetlen vagy ezzel a lelki nyavalyával szemben.

Honnan ismered meg, hogy mi a bűn? A 10 parancsolatból (II. Mózes 20. r.). A 10 parancsolat azonban csak a kirívó, főbűnöket tárja eléd. Ha a finomabb bűnöket is ismerni akarod, az egész Szentírást olvasnod és tanulnod kell, mert ez a 10 parancsolat magyarázata.

Mi a bűn? Ennek meghatározása nem könnyű do-

log. Általában azt mondhatjuk, hogy *az ellenkezés Isten akaratával és Isten törvényével, az a bűn*. Ha a bűnt saját következményei alapján ítélem meg, azt kell mondanom: Bűn az, ami nekem vagy másoknak testi avagy lelki kárt okoz.

Gyakran hallottam ilyen beszédet: *Bűn nincs!* A bűnt csak a pápok találták ki, hogy ijesztgessék vele a népet. Ismertem beteget, akiben évek óta lappangott a pusztító kór, de erősködött, hogy ő nem beteg és orvoshoz menni nem akart. Az ilyen ember hitvallása ez: *Betegség nincs!* Azonban a betegség mindjobban elhatalmasodik, végül a kórházi ágyon vagy a műtőasztalon kénytelen az illető beismerni, hogy *betegség igenis van!* Így vagyunk a bűnnel is. Sok ember csak a börtönzárkában vagy az akasztófa alatt eszmél rá, hogy *bűn igenis van!*

2. Épólyan veszedelmes, ha valaki nem ismeri el saját személyére nézve, hogy ő bűnös. „Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűn mibennünk, magunkat csaliuk meg és igazság nincsen mibennünk!” (I. Ján. 1, 8.) Sok ember hajlandó elismerni a bűn valóságát, belátja, hogy bűnös a „világ”, bűnösök az „emberek”, de nem képes arra a vallomásra, amire Péter: „*Én bűnös ember vagyok!*” (Lukács 5, 8.)

Huszonnégy éves koromig abban a hiszemben ringattam magam, hogy nem vagyok bűnös. Rendszeresen jártam az Úr vacsorájához. A feltett kérdésre: „Valljátok-e magatokat Isten előtt bűnösöknek?”, — a többiekkel feleltem: „Valljuk!” Ez azonban hazug vallomás volt, mert szívem mélyén ott kevélykedett az a meggyőződés: Mindenki lehet bűnös, de én nem vagyok! Hosszú évekig kellett Isten nevelő iskolájába

járnom, mire be tudtam ismerni, hogy én *bűnös és kárhozatra méltó ember vagyok*. Újabb esztendőkre s a szenvedések újabb pörölycsapásaira volt szükség, mire átértettem, hogy nemcsak bűnös vagyok, hanem *a bűnösök között első vagyok én.* (I. Tim. 1, 15.)

Bűn tehát igenis van, sőt én is bűnös ember vagyok, mi már most a *bűn-kérdés megoldása?* Igaz-e, amit Nietzsche mond, hogy „az egészséges ember megemészti bűneit, mint a gyomor a sajtot?”

Testvérem! Látlak, amint kétségbeesett erőfeszítéseket teszel, hogy a bűn kérdését megold. Azt mondd: *Elfeledem a bűnt!* Vétkeztem, igaz: loptam, parázna voltam, szüleimet nem tiszteltem, káromkodtam, ünnepnapot megrontottam, haragot tartottam, de mindez a múlté. El akarom feledni, nem törődöm vele többé!!!

De bűneid eljönnek hozzád álmatlan éjszakák csendjében. Hamarosan be kell látnod, hogy nem tudod elfeledni őket. És ha el is felednéd, nem feledi az Isten. Jel. 20, 12. szerint Őnála minden föl van jegyezve.

Azt mondd: *Letagadom a vétket!* Nincs reátanu. Senki sem látta. Nem tudódott ki, tehát letagadom. Azt mondom, nem történt meg. Vigyázz, Isten előtt nincs elrejtve vétked: „Aki a fület plántálta, avagy nem hall-é? És, aki a szemet formálta, avagy nem lát-é?” (94. zsolt. 7, 9.)

Azt mondd: Elismerem, hogy vétkeztem, de majd *levezeklem vétkeimet*. Kérem segít-e rajtad 100 Miatyánk és 100 Hiszekegy? Vagy a szent helyekre való zárandoklás? Vagy az, ha nagy összeget adsz a misszióra? Vagy ha bőjtölsz és megsanyargatod?

testedet? Érdemed ezzel nincs, mert az Üdvözítő azt mondja: „Ha mindazokat megcselekedtétek, amik néktek parancsoltattak, mondjátok, hogy haszontalan szolgálunk, mert amit kötelesek voltunk cselekedni, azt cselekedtük.” (Lukács 17, 10.)

Egy ajtó marad nyitva számodra: a kegyelem ajtaja. *Csak az segít rajtad, ha az, aki ellen vétettél, megbocsát, akinek tartozol, elengedi tartozásodat, annak véérért és érdeméért, aki a keresztfán meghalt teéretted.* (I. Ján. 2, 12.) Luther azt mondja: „Ha Isten szüntelenül meg nem bocsát, elvesztünk!” (Nagy Káté). Olvasd a 130. zsolt. 3, 4. versét!

A bűnbocsánat tehát készen van, a keresztfán elvégeztetett, de birtokába csak két feltétellel jutsz: *Ha hiszel és ha kész vagy megbocsátani azoknak, akik ellened vétkeztek.* (Mt. 6, 15.) Ne mond ezt: Haragosom olyan nagyot vétett ellenem, hogy az megbocsát-hatatlan! Ha meg nem bocsátasz, átkot imádkozol a fejedre, mikor azt mondod: „Bocsásd meg vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek!” Vagy te is úgy teszel, mint az az asszony, aki haragban volt a szomszédjával, ezért, mindig kihagyta imádságából ezt a részt: „Miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek!” Ne hamisítsd meg az Úr imádságát!

Sok esztendő haragosok! Egy templomba jártok, egy oltárnál térdeltek és a harag jégkérge mégse olvad le szívetekről?! Imádkoztatok a kibékülésért és a békesség napja felragyog rátok! Az Üdvözítő parancsa, hogy meg kell bocsátani még 77-szer is. (Máté 18, 22.)

Aki megbékélt Istennel és emberekkel, az vidám

szívet nyer. Innen van Isten gyermekeinek örven-
dezése. De az adós az szomorú és kerüli azt, akinek
tartozik. Ezért kerülik Isten orcáját a megtérni nem
akaró bűnösök.

Ne vigy' minket a kísértésbe.

*Mit jelent ez? Felelet: Isten nem kísért ugyan
senkit sem, de mi azt kérjük ebben az imádságban,
hogy Isten őrizzen és tartson meg minket, hogy az
ördög, a világ és a mi testünk meg ne csaljon és té-
ves hitbe, kétségbeesésbe és más nagy gyalázatba és
bűnre ne csábítson. És ha ezek megtámadnának min-
ket, végül mi győzzünk és a győzelmet meg is tart-
suk. (Luther Kis Káté.)*

Jelen kérdésben azért könyörgünk, hogy Isten ne
engedjen bennünket elbukni a kísértésben.

Luther szerint három erő van, amely bűnre viszi
az embert: az ördög, a világ és saját testünk. Emberi
természetünk annyira megromlott, hogy mindenféle
bűnnek a csirája fellelhető benne. Csak megfelelő
környezet és alkalom kell reá és ezek a bűncsirák ki-
fejlődnek. A bűn mármost úgy születik meg, hogy
bennem meg van a rosszra való hajlandóság, az ör-
dög pedig és a világ (vagyis a gonosz emberek) csá-
bítanak.

Isten a rosszra senkit sem ösztönöz. Ellenkező-
leg, célja az, hogy gyermekei legyőzzék a bűn kísér-
tését. A bűnre az ördög, a rossz cimborák és saját

testünk kísért. Ha Isten *megengedi* a kísértést, úgy azzal kettős célja van: *Hogy hűségünket kipróbálja és hogy bennünket megedzen a kísértésekkel szemben.*

Mi más célja volt a *tiltott fának* az Éden-kertben, minthogy az Úr az első emberpár hűségét általa kipróbálja. Fájdalom; Ádám és Éva a próbát nem állották ki. Rajtok beteljesedett az Irás szava: „A kívánság megfogván bünt szül, a bűn pedig teljességre jutván halált nemz.” (Jak. 1, 15.)

A hűségpróbának iskolapéldája Jób. Az Úr dícséri, a Sátán vádolja Jóbot. Erre az Úr hatalmat ad vele szemben a Kisértőnek. Jób nyög, panaszkodik, de hű marad az Úrhoz. Az Úr pedig megadja neki hűsége jutalmát. „Boldog ember az, aki a kísértésben kitart, mert minekutána megpróbáltatott, elveszi az életnek koronáját, amit az Úr ígért az őt szeretőknek!” (Jak. 1, 12.)

Tény, hogy akiktől Isten sokat kíván, akiket nagy dolgok elvégzésére rendelt, azokat előbb nagy hűségpróbák alá veti. Gondoljunk csak Ábrahám nagy hűségpróbájára (I. Mózes 22.) a Móriah földjén. A hűségpróbáknál legtöbbször szerep jut a csábítás nagymesterének, a Sátánnak is. Ott van ez a régi kígyó a Paradicsom-kertben, Jób hűségpróbájánál és az Üdvözítő megkísértésénél. A Sátán azonban *nem tehet mindent*. Isten határt szab működésének. Jó tudni, hogy Isten kezében vagyunk a kísértésben is. „Hű az Isten, aki nem hágy titeket feljebb kísérteni, mint elszenvedhetitek, sőt a kísértéssel egyetemben a kimekedést is megadja!” (I. Kor 10, 13.)

A keresztyén ember számára ugyanaz a kísértés, mint a katona számára a harc. A katona a harcban

edződik vitéz katonává. Békeidők nem termelnek igazi katonákat. Isten a maga hadseregét kísértések harcaiban kipróbált keresztyénekből válogatja össze. Azért dicséri Jakab apostol a kísértést e szókkal: „Teljes örömmel tartsátok atyámfiai, mikor különféle kísértésekbe estek!” (Jak. 1, 2.)

A kísértés mindig *próbatétel* a keresztyén ember számára. Ez a próbatétel rendszerint kétféle természetű szokott lenni: 1. *Kereszt*, vagyis szenvedés (Jób szenvedése, Krisztus gyötrő kínjai): „Ha a fenyítést elszenveditek, akkor veletek úgy bánik az Isten, mint fiaival, mert melyik fiú az, akit meg nem fenyít az apa?” (Zsid. 12, 7.) 2. *Erkölcsei döntés*, vagyis választás a jó és gonosz között. (Ádám és Éva.)

Naponta elbukik a keresztyén abban a kísértésben, amikor a *jó és gonosz* között kell választania. Minden életkornak meg van a maga kísértése. A gyermeket a nyalánkság csábítja a cukortartóhoz. Az ifjúnak a tánc és ölelés a vágyálma. A férfi embert a kártya, dohány és ital szenvedélye nem hagyja nyugodni. Az öregkor pedig második gyermekkor, amikor még inkább meggyengül az akaraterő. Nincs senki az asszonytól születettek között, aki ne volna megvásárolható! Mindenkinnek tud a Sátán olyat kínálni, amiért áruba bocsátja magát: Évának almát, Ákának ruhát, Géháznak ezüstöt, Absolonnak királyi trónt, Judásnak pénzt kínált fel. Mindenik elfogadta a csalétket és horogra került.

A Kísértő ismeri a te gyenge oldaladat is. Tudja, hol legvékonyabb a várfal s hol leggyérbőbb a várórség. Ezen a ponton támad és bizony hamar elfoglalja szíved várát. „Vigyázzatok, mert a ti ellenségetek az

ördög, mint ordító oroslán szertejár, keresvén, kit elnyeljen!" (I. Pé. 5, 8.) Jól mondja Luther, hogy „az ördög soha el nem fárad!" (Nagy Káté.)

Keresztyén! Szántsándékkal soha fel ne idézd a kísértést! Nem jó az ördögöt a falra festeni! Veszedelmes dolog a kísértővel tréfálni. Aki bemezéskedik az oroslán bozótjába, vakmerőségét drágán fogja megfizetni. Aki behatol a kígyó barlangjába, az aligha fog onnan kimenekülni kígyómarás nélkül. Ne keresd a kísértést! A Sátán anélkül is gyakran keresztezni fogja utadat.

De nemcsak a Sátán kísért, hanem a saját *tes-tünk* is. Luther azt mondja: „Testben élünk és nyakunkon ül az ó-ember, amely izeg-mozog és erkölcs-telenségre, renyheségre, falánkságra, iszákosságra, fukarságra, álnokságra ingerel naponként!" (Nagy Káté.) Sokszor azt hiszed ó-emberedről, hogy már meghalt. Pedig az él, csak olyan, mint a megfagyott ember. Vigyázz, mert meleg helyen újból feléled!!

Kísért a *világ* is. Ezalatt a gonosz cimborákat, az emberek rossz példaadását kell érteni. Sok keresztyén nem bukna el, ha figyelne I. Kor. 15, 33.-ra: „Jó erkölcsöt megrontanak gonosz társaságok." Ha megnyerted Krisztust, szakíts a világgal (rossz társasággal!). Az Irás azt mondja: „A világ barátsága ellenségeskedés az Istennel!" (Jak. 4, 4.) Macauley Jerry egy szép napon így szólt cinkostársához, Wilson Tamáshoz: „Isten veled Tamás! Mostantól fogva utaink elválnak egymástól!" (Hadley: Krisztus mentő hatalma).

Az még nem szégyen, ha vannak kísértéseid. Az a szégyen, ha elbuksz a kísértésben.

Nincs ember kísértés nélkül. A Sátán a legszentebbre és a leggonoszabbra egyaránt kilövi az ő tüzes nyilát (a rossz gondolatokat), hogy őket elcsábítsa. (Efez. 6, 16.) Ideig-óráig lehet valaki békén, de mikor eljön a *gonosz óra*, annál hevesebb lesz a kísértés. Van, aki a kísértésből úgy próbál menekülni, hogy *beledobja magát a kísértő karjaiba* és a kísértőnek engedelmes rabszolgája lesz.

Keresztyén! Menedéket számodra csak a „hit paizsa“, az „üdvösség sisakja“ és a „Lélek kardja“, az „Isten beszéde“ nyújthat. Végző szabadulásodat azonban még ezekkel sem vívhatod ki. Ehhez *felülről jövő segítség* kell. Azért esdeklünk így a szorongatásban: Ne vigy minket a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól!

De szabadíts meg minket a gonosztól.

Mit jelent ez? Felelet: Ebben az imádságban összefoglalásképpen azt kérjük, hogy a mi mennyei Atyánk szabadítson meg minket mindazoktól a veszedelmektől, amelyek testünket és lelkünket, vagyionunkat és becsületünket fenyegetik és egykor, ha végóránk eljön, boldog kimúlást adjon és e nyomorúság völgyéből kegyelmesen magához vegyen a mennyekbe. (Luther Kis Káté.)

* * *

Előző kérdésben a kísértésről beszéltünk. Most pedig a Kisértőről, vagyis arról a személyes, gonosz hatalmasságról fogunk beszélni, aki *előidéz*je mind-

azoknak a veszedelmeknek, amelyek testünket és lel-
künket, vagyónukat és becsületünket fenyegetik.

Sok ember ajkán ott van egy kérdés: Ha Isten mindenható, miért engedi meg a gonosz hatalmasság: a Sátán garázdálkodását? Felelet: Isten világában mindennek meg van a maga ellentéte: A világosság-
nak a sötétség, a magasságnak a mélység, a tűznek a víz, a fehérnek a fekete, a keserűnek az édes stb. Isten a saját jóságának és szentségének is megalkotta el-
lentétét a Sátán hatalmában, hogy saját dicsősége még inkább előtündököljön. Azért ruházta fel Isten oly nagy hatalommal a Sátánt, mert az neki magának az ellenlábas a benne Isten a saját, nagyságának megfelelő ellenfelet kívánt állítani.

Gonosz ellenségünkről a Sátánról és csatlósairól Luther következőket mondja: „A keresztyén ember tudja meg, hogy Ördögök között tanyázik és, hogy az Ördög közelebb van hozzá, mint a kabátja vagy az inge, közelebb, mint saját irhája, hogy az környes-
körül itt van körülöttünk, nekünk tehát, szünet nélkül szemben keil állnunk vele és harcolnunk kell ellene.”

Aki eredményesen akar védekezni valamely el-
lenséggel szemben, annak alaposan *ismernie kell el-
lenségét*. Ismerjük meg a Sátán életrajzát és termé-
szetrajzát, úgy amint az a Szentírásban előtünk fek-
szik. Lássuk a) származását, b) neveit, c) személyes voltát, d) bűneit, e) bánásmódját a hitlenekkel, f) bánásmódját a hívőkkel, g) legyőzetését, h) pusztulá-
sát, i) kötelességünket vele szemben.

*

a) Származása. A Sátán nem öröktől fogva élő

lény, hanem teremtés. Angyalnak teremtette az Isten, de bűnbe esett. Azóta Isten ellenfele, a sötétség fejedelme, aki más bukott angyalokból büntársakat szerzett maga mellé. (2. Pét. 2, 4. és Judás 6.)

b) *Nevei.* Héber neve „Szátán“ (ellenség). Ez az elnevezése nemzetközivé vált. Görögül „Diabolosz“-nak (vádlnak) hívják. Magyar nevei: Ördög, Fene, Ármány, Manó, Lidérc, Mókár, Lific. Más nyelvekből vettük át a Démon, Krampusz, Lucifer elnevezéseket.

c) *Személyes volta.* Sátán alatt nem egy elvont fogalmat vagy valami személytelen erőt, hanem élő személyiséget értünk. A héber és görög nyelvben névelő áll a neve előtt, ami személyes voltára utal. Úgy forgolódik, mint élő személy: Veti a konkolyt (Mt. 13, 39.), gonosz terveket sugall (Júdásnak, Anániásnak), jár-kelel (I. Pét. 5, 8.), a Szentírásból idéz (Mt. 4, 6.). Ezek mind olyan tulajdonságok, amelyekkel csak élő személyt lehet felruházni.

d) *Bűnei.* A Sátán kezdettől fogva bűnben leledzik (I. Ján. 3, 8.). Az Üdvözítő „hazugnak“ és „embergyilkosnak“ bélyegzi (Ján. 8, 44.). Legveszedelmesebb bűne mégis a *hatalom-vágy*. Istenhez akart hasonlónak lenni és részesedni abban a tiszteletben és imádatban, amely egyedül Istené (Lk. 4, 7, 8.).

e) *Hitetlenekkel való bánásmódja.* A Sátán a bűn értelmi szerzője (1. Mó. 3.), betegség (Lk. 13, 16.) és halál (Zsid. 2, 14.) okozója. A szíveket megkövéríti, a füleket pedig bedugja. A templomlátogatókat prédikáció közben elaltatja, hogy meg ne térjenek és ne üdvözljenek (Mt. 13, 15.). Másoknak a halogatás lelkét adja: Térj meg, de halaszd el a következő alkalomra. Az Igét elfeledteti (Mt. 4, 15.). Konkolyt

hint (Mt. 13, 39.). Az embereket megszállja (Ján. 13, 27.).

f) *Hivőkkel való bánásmódja.* Vissza tart az Úrnak való teljes átadástól (Csel. 5, 3.). Meggátolja, hogy szennyes ruhádat leveds (Zak. 3, 1—3.). Irigységet és civakodást szít (Jak. 3, 14, 15.). Gátolja Isten munkásait a mozgásban (I. Thess. 2, 18.). Megrostálja Krisztus tanítványait (Lk. 22, 31). vádolja Isten gyermekeit (Jel. 12, 9—10).

g) *Legyőzetése.* Méregfogát már a pusztában kirtörte az Úr Krisztus (Mt. 4. és Lk. 4.). Azután megkötözte, behatolt palotájába és kiszabadította a lelkeket (Mt. 12, 29). *Végérvényes győzelmét azonban a Golgotán bűnért hozott áldozatával aratta fölötte.* A győzelem ebben a szóban nyer kifejezést: „Elvégeztetett!” (Olvasd: Ján. 12, 31. — 16, 11. és Zsid. 2, 14).

h) *Pusztulása.* Az Üdvözítő félreérthetetlenül hirdeti, hogy örök tűz lesz sorsa a Sátánnak és démonainak (Mt. 25, 41).

i) *Kötelességünk vele szemben.* „Vigyázzatok!” (I. Pé. 5, 8). „Ne adjatok helyet!” (Ef. 4, 27). „Álljatok ellene!” (Jak. 4, 7). Luther szerint: „Nem lehet fontosabb feladatunk a földön, mint szünet nélkül fohászkodni ez ellen a főfőellenség ellen, mert, ha Isten meg nem tartana bennünket, nem lehetnénk tőle biztonságban egy óráig sem.” (Nagy Káté).

Szabadíts meg a Gonosztól! Igy esdeklünk a Miatyánk utolsó kérdésében.

Képzeljétek el egy ostromlott várat. Az ellenség már kétízben megrohamozta. Ha harmadszor is rohamra indul, elesik a vár. De ímé, trombitaharsogás

hallszik, jön a király fővezére a felmentő sereggel. Az ellenség abbahagyja az ostromot, elvonul onnan, a vár felszabadul.

Testvér! Az ostromlott vár a te szíved. Az ostromló ellenség a Sátán és démonai. A király az Isten, a felszabadító sereg, Krisztus fővezérsége alatt — az angyalok serege. Óh esdekelj így a szorongatás óráin. Szabadíts meg a Gonosztól!!!

*Erős vár a mi Istenünk,
Jó fegyverünk és pajzsunk.
Ha Ó velünk, ki ellenünk?
Az Úr a mi oltalmunk.
Az ő ellenség, most is üldöz még.
Nagy a serege, csalárdság fegyvere,
Nincs ilyen több a földön!*

*Erőnk magába mit sem ér,
Mi csakhamar elesnénk.
De küzd velünk a hős vezér,
Kit Isten rendelt mellénk.
Kérdezed ki az? Jézus Krisztus az,
Isten szent Fia, az ég és föld Ura
Ő a mi diadalmunk!*

*E világ minden ördöge,
Ha elnyelni akarna,
Minket meg nem rémitene,
Mírajtunk nincs hatalma.
E világ ura, gyűljön bosszúra,
Nincs ereje már, reá ítélet vár,
Az Ige porba dönti.*

Mert tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. — Ámen.

Mit jelent ez? Felelet: Hogy én bizonyos legyek afelől, hogy ezeket a kéréseket a mi mennyei Atyánk szívesen fogadja és meghallgatja, mert Ő maga parancsolta, hogy így imádkozzunk és megígérte, hogy meghallgat minket. Ámen. Ámen azt jelenti: Igen, igen, úgy legyen!

* * *

A Miatyánk záradéka röviden összefoglalja az imádság tartalmát, minden dicsőséget Istennek tulajdonít és az Ámennel nyomatékot ad kéréseinknek.

Feltűnhetnek némelyeknek, hogy a záradék Lukács evangélioma Miatyánk-szövegéből hiányzik. (Tudnunk kell, hogy a Miatyánkot két evangélista közli: Máté a 6-ik és Lukács a 11-ik részben). Lukács ezzel zárja az Úr imádságát: De szabadíts meg a gonosztól! Sőt némely régebbi újtestamentomi kéziratban Máté sem közli a záradékot. Ezért sokan elhagyták a Miatyánk záradékát és azt állítják, hogy ez nem tartozott volna az eredeti imádsághoz, hanem az őskeresztyén gyülekezet felelete lett volna a lelkész imádságára.

Azonban ne feledjük, hogy a Miatyánknak ez a gyönyörű befejezése több görög kéziratban ott van. Annak tartalma teljesen Krisztus szelleme szerint való. Az őskeresztyén Egyház pedig szabadságot engedett

e téren. Mi tehát nem hagyjuk el a Miatyánk záradékát, hanem hitteljesen imádkozzuk azt.

*

A Miatyánk záradékában a hívő keresztyén lélek Istennek tulajdonít három dolgot: 1. az országot, 2. a hatalmat és 3. a dicsőséget.

1. Tiéd az Ország! Görög szöveg szerint: Tiéd a királyság, az uralkodás! Te király vagy! Amint a 10. zsoltár 16. verse mondja: „Az Úr király mindenkor és mindörökké!” Királya az Ur az Isten-országának, ennek a hatalmas lelki birodalomnak. De Ő a földi királyoknak is királya és az uraknak is ura! (2. Tim. 6, 15.)

A magyar királyok koronázási szertartásában van egy megkapó jelenet. Az új király lóhátra ül és teljes királyi díszben, koronával a fején egy dombtetőre nyargal. Majd kardjával négy vágást tesz a világ négy tája felé, jeléül annak, hogy országát bármely irányból jövő támadás ellen meg fogja védelmezni.

Tiéd az ország! Istenünk királyunk! Nagy bizalom tölti el keblünket, ha arra gondolunk, hogy mi nem emberi ügyért, hanem a te örökkévaló országodért szálltunk sikra. Mivel pedig ez ország „tiéd”, te bármely irányból jövő támadás ellen meg fogod védelmezni azt!

2. Tiéd a hatalom! Méltán nevezzük Őt így: „Mindenható Isten!” Hatalma sokkal nagyobb, mint ameddig emberi elképzelésünk határa terjed. Ő mindent megtehet. *Nála nincs lehetetlen!* (Lk. 1, 37.) Senki sem hatalmasabb nálánál, hogy Őt meggátolhatná kérésünk teljesítésében.

Hadd álljon itt néhány példa Isten hatalmának jeleiből: Ő teremtette a világot! Mi egy fűszálat sem vagyunk képesek létre hozni. Mozgatja a Földet és az égitesteket! Mi egy sárban megrekedt szekeret sem tudunk megmozdítani. Izraelt kivezette Egyiptomból! A Vörös-tengeren száraz lábbal vitte át őket! Jerikó falait ledöntötte! Szanherib seregét elveszítette! Krisztus keze által sok csodát vitt véghez: Őt magát a halálból feltámasztotta! Az Anyaszentegyházat 1900 év viharain át megtartotta! A reformáció által megtisztította! — Termést ad! Kihozza a földből a búzaszárát! A fákat virágba borítja és gyümölcsöt aggat reájok! Millió és millió élőlényt naponként táplál!

Tied a hatalom mindenható Isten! Jó veled, az erőssel szövetségben lenni! „Aki a felségesnek rejtekében lakozik, a Mindenható árnyékában nyugszik az!” (91. zsolt. 1.) „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk!” (Róma 8, 31.)

3. *Tiéd a dicsőség!* A keresztyén jól tudja, hogy mindent kegyelemből kapott (I. Kor. 4, 7. és 15, 10.) mégis sóvárog elismerés után. Pedig ezzel elharácsolja Istentől a dicsőséget! *Tiéd a dicsőség!* — mondja a földi ember áhítatos ajakkal, mégis semmire sem féltékeny annyira, mint a saját dicsőségére. Még olyanok csak akadnak, akik nagy kegyesen „megosztják” Istennel a dicsőséget, de lemondani minden dicsőségről az Isten javára — erre senki sem hajlandó. Úgy látszik, hogy földi ember nem tud élni dicsőség nélkül. Mindenki dicsekszik valamivel: a gyermek játékaival, az ifjú erejével, a leány szépségével, a szülő gyermekeivel, a gazda jószágával, az író könyvével, a tudós eszével, a sportember győzelmeivel, a hívő ke-

gyességével, a vértanú önfeláldozásával. Igen, a *dicsőség oly édes, hogy azt még a halál árán is kívánja az ember*. Valami kiolthatatlan éhség és szomjúság ég az emberi szívben a dicsőség után. Aki zárdába vagy kolostorba vonul és lemond teljesen e világról, nevelje, hogy a dicsvágyat legyőzte. Elkíséri az a kolostor falai közé is. Persze itt más formát keres az érvényesülésre. *Ezerfejű sárkány a dicsvágy, amelynek ha száz fejét levágtad még mindig marad elég életereje ahhoz, hogy tovább létezzen.*

Mered e állítani földi ember, hogy benned nincs dicsőségvágy?! Bizony naponta ellopod az Istentől a dicsőséget! Legalább oda igyekezz eljutni, ahol Pál apostol volt, aki megszentelte a saját dicsvágyát, beállította Isten szolgálatába és azt mondta: „Nékem ne legyen másban dicsekedésem, hanem a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében!” (Gal. 6, 14.)

Már csak azért is kár volna elhagyni a Miatyánk záradékát, mert ez emlékeztet bennünket újból és újból arra, hogy „Soli Deo gloria!” „Egyedül Istené a dicsőség!”

*

Mint minden imádság végén, a Miatyánk végén is ez a szó áll: „Ámen!” Ámen héber szó és annyit jelent: Igen! Úgy legyen!

Imádságunk végén mindig szívből „igent” kell mondanunk vagyis egy hajszálnyit sem szabad kételkednünk, hogy amit kértünk, az meg is történik. Az *imádságnak ugyanis egyik legnagyobb ellensége a kétség*. Az Irás azt mondja, hogy amit kér az ember, azt „kérje hittel, semmit sem kételkedvén, mert aki kétel-

kedik, hasonlatos a tenger habjához, amelyet a szél hajt és ide s tova hány. Mert ne vélje az ilyen ember, hogy kaphat valamit az Úrtól!" (Jak. 1, 6. 7.)

Mind a négy evangélium „Ámen”-nel végződik. Templomi igehirdetésünket is ezzel zárjuk. — „Ámen!” ez az Isten nagy pecsétje. Mi azt kérjük a földön: „Úgy legyen!” Isten azt feleli rá a mennyben: „Úgy lesz!”

Összefoglalás.

Szeretnők, ha fenti fejtegetések új kedvet ébresztenének a Miatyánk imádkozására. Tekintve, hogy magyarázatunk hosszabb, semmint néhány perc alatt áttekinthető volna, befejezésképen ideiktatjuk fenti magyarázatok velejét. Ezzel is hozzá kívánunk járulni a Miatyánk megértéséhez. Nem mindegy az, hogy öntudatosan, vagy gépiesen imádkozunk-e? Elég volt már a keresztyénietlen imadarálásból! Meggyőződésünk, hogy *egyetlen öntudatosan elimádkozott Miatyánk többet ér temérdek gépies, léleknélküli Miatyánknál.*

*

Imádkozzunk:

Miatyánk, ki vagy a mennyekben! Köszönöm néked Istenem, hogy téged a mindenség Urát, „Atyámnak” nevezhetlek a Jézus Krisztus által! Tudom, hogy tőled származom, Te gondoskodsz rólam és tetőled függök. Tudom azt is, hogyha te Atyám vagy e földkerekség valamennyi lakója „testvérem.”

*

Szenteltessék meg a te neved! Tisztelő félelemmel közeledem Hozzád Uram, mert szent a te neved! Emlékeztess Szentlelked által, hogy neved hiába kiejtenem nem szabad! Adj bátorságot, hogy szót emeljek az istenkáromlás szörnyű bűne ellen! Segíts, hogy Igéd szerint éljek és így hétköznapi életem is szent neved megszentelésére és dicsőségére szolgáljon!

*

Jöjjön el a te országod! Áldott légy Uram, hogy Jézus Krisztusban leküldted a mennyországot a földre. Terjeszd ki királyi uralmat sok szívre, az én szívemre is! Add, hogy országodnak polgára (polgárnője) lehessenek már e földön. — Mikor pedig az ítélet nagy napja eljön, jöjjön el országod láthatóan, végső győzelemre! Vesd ellenségeidet lábad zsámolyául szent Fiad által, kinek kezébe adtad az ítéletet!

*

Legyen meg a te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is! Tudom Istenem, hogy a menny polgára (polgárnője) csak akkor lehetek, ha akaratodat teszem és megtanulok engedelmeskedni tenéked. Add, hogy akaratod akkar is vidám szívvel cselekedni tudjam, midőn nem látom még rendelkezésed célját. Taníts feltétlen bízni benned, tudván, hogy te jól vezetsz és örök, lelki javamat munkálsz. Ments meg az ellenszegülés bűnétől és a zúgolódástól! Juttasd eszembe, hogy Fiad még a keserű pohárt is elfogadta kezedből!

*

A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma! Atyám, testi szükségeimről is te viselsz gondot.

Minden gondomat reád vetem tehát. Add meg nékem és enyéimnek a táplálékot, ruhát, lakást és mindazt, ami életünk fenntartásához szükséges. Indíts hálaadásra! Óvj meg az elégedetlenség, dicsekvés és tékozlás bűnétől, de a fősvénységtől is! Indíts bőkezűségre Isten országa és a szűkölködő felefarát iránt. Serkents szorgalmas munkára!

*

És bocsásd meg a mi vétkeinket, mint mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek! Uram, ha jól megvizsgálom magamat, be kell vallanom, hogy minden parancsolatod ellen vétettem. Tudom, hogy bűneimet le nem tagadhatom, sem le nem vezekelhetem. Mivel pedig te igazságos vagy, a bűnt büntetés nélkül nem hagyhatod. — De imé szent Fiad a kereszten már elszenvedte érettem, helyettem és miattam a büntetést. Én tehát Őreá, az Úr szent bárányára teszem le bűnömet! Bocsásd meg vétkeimet, engedd el adósságomat Krisztusom gólgotai áldozatáért! Hiszem bűneim bocsánatát és én is megbocsátok mindazoknak, akik elienem vétkeztek!

*

És ne vigy minket a kísértésbe! Uram, testemben és véremlben bűnre való hajlandóságot érzek. Az ördög és a világ pedig csábítanak. Tudom, a kísértést azért engeded meg, hogy kipróbáld hűségemet! Tudom, hogy miként a katona a harcban, úgy én is a kísértés tűzében edződöm valódi keresztyénné. — Csak arra kérek: Ne hagyj feljebb kísértetnem, semmint elszenvedhetném! Igéd legyen kardom, a hit paizsom és az imádság menedékem a kísértés

óráin. Te pedig küldd el mihamarabb a felszabadulást számomra!

*

De szabadíts meg a gonosztól! Uram tudom és tapasztalom, hogy e világban ördögök között kell élnem és járnom. A sátán minduntalan el akarja foglalni szívemet. Gyakran haragra ingerel és visszatart a néked való teljes átadástól. De Fiaid nagypénteki és husvéti győzelmével legyőzte gonosz ellenségemet. Az ő győzelmében bízva esdeklek: Szabadíts meg a gonosztól! Küld el gyorsan angyalaidat megmentésemre, hogy szívem ostromlott várát felszabadítsák és ellenségeimet a sátánt és démonait elűzzék!!!

*

Mert tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké! Ámen!

Tiéd az ország! Tiéd a királyság. Te király vagy és uralkodsz! Nagy bizalom tölti el keblemet, ha erre gondolok, Uram. Én tehát nem a magam ügyének, hanem a te országodnak vagyok harcosa.

Tiéd a hatalom! Mindenható vagy Uram! Hatalmad nagyobb, mintsem el tudnám képzelni. Nálad lehetetlen nincsen. Téged senki meg nem gátolhat kéresem teljesítésében. Világot teremtettél, Krisztust a halálból feltámasztottad, embernek, állatnak és növénynek te adsz életet! Veled az erőssel kívánok örök szövetségben maradni!

Tiéd a dicsőség! Eredményért vagy sikerért nem engem illet a dicsőség. Hiszen mindent kegyelemből kapok. Mégis — megvallom neked — gyakran elvet-

tem tőled a dicsőséget. Istenem győzd le bennem a
dicsőségre való szomjúhozást és minduntalan emlé-
keztess arra, hogy egyedül tiéd a dicsőség!

Amen! Úgy legyen! E kéréssel zárom esdő fohá-
szomat. Hiszem, hogy meghallgatsz s midőn azt ké-
rem: „Úgy legyen!“ azt feleled reá: „Úgy lesz“!!!

* * *

